

Andrea Camilleri

El joc dels miralls

Traducció de Pau Vidal

ANDREA CAMILLERI

El joc dels miralls

Traducció de Pau Vidal

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *Il gioco degli specchi*
© 2011, Sellerio Editore, Palerm

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 917021970 / 932720447).
Tots els drets reservats.

Primera edició: abril del 2014

© de la traducció: Pau Vidal Gavilán, 2014
© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.
Pedro i Pons, 9-11, 08034 Barcelona
info@grup62.com
grup62.com

Fotocomposició: Víctor Igual
Imprès a Romanyà Valls

DIPÒSIT LEGAL: B. 5.830 - 2014
ISBN: 978-84-297-7217-3

U

Feia ben bé un parell d'hores que estava assegut, nu de pèl a pèl, en una mena de cadira que recordava perillosament una cadira elèctrica, amb dos braçals de ferro als canells i dos més als turmells d'on sortien tot de fils que anaven a parar a un armari de metall farcit de quadrants, manòmetres, amperímetres, baròmetres i llumetes verdes, vermelles, grogues i blaves que s'encenien i s'apagaven sense parar. Al cap hi duia un casc com els que els posen a les senyores a les perruqueries per fer-los la permanent, però el seu estava connectat a l'armari per mitjà d'un cable negre gruixut per dins del qual corrien centenars de fils de coloraines.

El professor, un cinquantí de cabells en forma de casquet i amb la ratlla al mig, barbeta de boc, ulleres d'or, una bata blanca que més blanca no podia ser i aire antipàtic i superior, l'havia metrallat amb una ràfega de preguntes com si fos una partida de Trivial:

—Qui era Abraham Lincoln?

—Qui va descobrir Amèrica?

—Què pensa en veure un bon cul de senyora?

—Quant fan nou per nou?

—Què s'estima més, un cucurutxo o un rosegó de pa florit?

—Quants eren els set reis de Roma?

—Què val més, una pel·lícula còmica o un castell de focs?

—Si l'escomet un gos, vostè fuig o li planta cara?

En un moment donat el professor va callar de cop, va fer ehem ehem per escurar-se la gola, es va espolsar un cabell de la màniga de la bata, mirà en Montalbano de fit a fit i tot seguit sospirà, sacsejà amargament el cap, sospirà altre cop, tornà a fer ehem ehem, pitjà un botó i automàticament el casc es va alçar i els braçalets s'obriren.

—Això ja estaria —digué tot tornant cap a la taula que hi havia en un extrem de l'estudi mèdic i començant a teclejar a l'ordinador.

En Montalbano es va posar dret i agafà la seva roba, però no es va moure de lloc.

Què volia dir estaria? Estava o no estava, aquella santa murga de visita?

Una setmana abans havia rebut una notificació firmada pel comandant per fer-li saber que, d'acord amb les noves normes relacionades amb el personal aprovades pel ministre personalment en persona, s'havia de sotmetre a una revisió de salut mental a la clínica Maria Vergine de Montelusa abans d'un termini de deu dies.

Com pot ser que un ministre faci revisar la salut mental d'un treballador i un treballador no pugui fer revisar la del ministre?, s'havia demanat entre mecàsum i mecàsum. Se n'havia queixat al comandant.

—I jo què vol que li digui, Montalbano? Són ordres superiors. Tots els seus companys s'hi han avingut.

Ja m'ho penso, que s'hi havien avingut. Si no t'hi avenies ja podies donar per fet que t'acusarien de pedòfil, de

macarró o de violador de monges reincident i t'obligarien a plegar igualment.

—Per què no es vesteix? —li preguntà el professor.

—Perquè no... —va remugar mentre buscava una excusa i tot seguit començà a vestir-se. I aquí va passar la feta. No es podia cordar els pantalons. Eren els que duia quan havia entrat, però s'havien encongit. Per més que tirés la panxa endins i fes torsions a banda i banda, no hi havia res a fer, no li entraven. Eren com a mínim tres talles per sota de la seva. L'últim intent desesperat per entrar-hi li fer va perdre l'equilibri i, en provar de repenjar-se en un carret amb un aparell misteriós a sobre, el va fer sortir disparat fins a picar contra l'escriptori del professor, que va fer un bot, espantat.

—Que s'ha tornat boig?!

—És que no m'entren els pa... els pantalons —que-quejà el comissari, provant de justificar-se.

Aleshores el professor, empiapat com una mona, s'aixecà de la cadira, li agafà els pantalons per la cintura i els estirà amunt.

Li van entrar perfectament.

En Montalbano s'enrojolà com un nano de parvulari que ha anat al lavabo i ha hagut de cridar la mestra perquè l'ajudi a vestir-se.

—La veritat és que ja tenia dubtes —digué el professor mentre tornava a seure i reprenia el tecleig—, però ara m'ha quedat definitivament clar.

Què havia volgut dir?

—A què es refereix?

—Que a què em refereixo? A vostè què li sembla? Jo li pregunto en què pensa quan veu un bon cul de senyora i vostè em contesta que pensa en Abraham Lincoln!

El comissari es va quedar parat.

—Jo?! Jo he contestat això?

—Que potser vol impugnar l'enregistrament?

En aquell instant en Montalbano s'illuminà i ho va entendre tot. Havia caigut en un parany!

—És una conxorxa! —es posà a cridar—. Em voleu fer passar per boig! —Encara no havia acabat la frase que la porta s'obrí de cop i comparegueren dos infermers alts i grossos que l'engraparen sense miraments. Ell va començar a clavar coces a dreta i esquerra mentre insultava tot-hom i aleshores...

...aleshores es va despertar. Tot suat i amb el llençol entortolligat al voltant del cos com si fos una mòmia.

Quan, després d'unes quantes contorsions, se'n va poder desfer, va mirar l'hora. Eren les sis.

La finestra oberta deixava passar l'aire càlid del xaloc, i el tros de cel que es veia des del llit quedava tapat per un mar de núvols lletosos. Va decidir que valia la pena d'estar-se deu minuts més al llit.

No, el somni que acabava de tenir s'equivocava. Ell no es tornaria mai boig, això segur. Si de cas s'aniria tornant xaruc a poc a poc i oblidaria noms i cares de les persones estimades fins a precipitar-se en una mena de solitud inconscient.

Caram, quines cabòries més reconfortants que li venien al cap de bon matí! Les va estroncar alçant-se d'un bot i corrent cap a la cuina a fer cafè.

Quan va estar llest per marxar es va adonar que era massa d'hora per presentar-se a comissaria. Va sortir al porxo a seure i fumar tranquil·lament. Feia calor de debò,

per això va tornar a entrar i va estar voltant per casa fins que es van fer les vuit.

Aleshores va agafar el cotxe i va enfilar el breu tram de carrer que desembocava a la general. A dos-cents metres de casa seva hi havia una torreta molt semblant que després d'anys d'estar desocupada ara feia cinc mesos que l'havia llogada una parella sense fills, els Lombardo. Ell, que es deia Adriano, era un senyor alt i elegant de quaranta-cinc anys, que segons les informacions que li havia proporcionat en Fazio era el representant en exclusiva per a tota l'illa d'una destacada marca d'ordinadors, per la qual cosa viatjava molt. Tenia un cotxe esportiu d'aquests que corren. La seva dona, la Liliana, deu anys més jove, era una torinesa morena digna de consideració. Alta, amb unes cames llargues i perfectes, segurament de més jove havia fet esport. Veient-la caminar per darrere l'últim que pensaries, per més boig que fossis, seria en Abraham Lincoln. El seu cotxe era un model japonès petit, de ciutat.

Amb en Montalbano s'havien limitat a saludar-se les poques vegades que havien coincidit, sempre en cotxe, en aquell tram abans de la general, i era una bona murga perquè com que dos cotxes no hi passaven tocava fer tot de maniobres empipadores.

Aquell matí, en passant, el comissari va veure de cua d'ull que la veïna tenia el capó aixecat i es mirava el motor. Devia tenir pana. Com que no l'esperaven, gairebé mecànicament es va arrambar a la dreta i va frenar deu metres més enllà, davant mateix del reixat, obert, de la casa. Sense baixar, va preguntar:

—Que té cap problema?

La senyora Liliana l'obsequià amb un somriure agraït.

—És que no s'enrega!

En Montalbano va sortir del cotxe però sense entrar a la propietat.

—Si ha d'anar al poble la puc portar.

—Gràcies, molt amable, que de fet vaig amb una mica de pressa. Però vostè no m'hi podria donar un cop d'ull?

—Senyora, sóc la persona més negada del món per als motors.

—Doncs llavors som-hi, va.

Abaixà el capó, sortí del pati sense tancar la reixa i va entrar al cotxe d'en Montalbano mentre ell li aguantava la porta.

Va engegar. Tot i les finestres abaixades, el vehicle de seguida es va omplir del perfum d'ella, delicat i penetrant alhora.

—El problema és que no conec cap mecànic. I el meu marit no torna fins d'aquí quatre dies.

—Per què no li truca?

Però la senyora va semblar que no l'havia sentit.

—Vostè en coneix cap?

—És clar. Però no porto el número a sobre. Si vol, la duc fins allà.

—És molt amable.

I ja no van tornar a parlar en tot el camí. En Montalbano no volia passar per tafaner, i ella, sense ser ni gota antipàtica, es veia que era una persona reservada. La va deixar al taller, la senyora li donà les gràcies un cop més i allà s'acabà la breu trobada.

—L'Augello i en Fazio hi són?

—Són a l'indret, cominsari.

—Doncs envia-me'ls.

—I com vol que vinguin? —demanà en Catarella desconcertat.

—Què vols dir com vull que vinguin? Doncs caminant, no?

—Però és que no són aquí, menstre, són a l'indret en qüestió!

—I on és aquest indret?

—Un moment que ho miro.

Va agafar un paper, ho va llegir.

—Aquí diu Via Passaviacane vint-i-vuit.

—Segur que es diu així, aquest carrer?

—Seguríssim, menstre.

No l'havia sentit mai.

—Truca'm en Fazio i me'l passes al despatx.

Va sonar el telèfon.

—Fazio, què ha passat?

—Aquest matí a primera hora han posat una bomba davant d'un local de Via Pisacane. No hi ha hagut ferits, només una mica d'esverament i quatre vidres trencats. A més de la persiana esbotzada, és clar.

—Què hi fan en aquest local?

—No res. Fa prop d'un any que és buit.

—Ah. I el propietari?

—Ja hi he parlat. Després l'hi explico, d'aquí una hora tirant llarg serem aquí.

Es va posar a firmar uns quants paperots sense ganes, només per fer una mica menys inestable la pila que creixia damunt de l'escriptori. Feia temps que en Montalbano tenia una teoria sobre un fenomen misteriós, però s'estimava més no dir-ne res a ningú, no fos cas que realment el

preguessin per boig. El fenomen era aquest: com és que de nit la paperassa augmentava? Com podia ser que ell deixés una pila d'un metre d'alçada i l'endemà al matí, sense que hagués arribat correu nou, la pila ja fes un metre deu? Només hi havia una explicació possible. Quan el despatx es quedava desert i a les fosques, els documents, aprofitant que no els veia ningú, s'escampaven per tota l'habitació, sortien de les carpetes i els arxivadors i es lliuraven a orgies desenfrenades, a còpules salvatges i pràctiques inenarrables. I per això l'endemà al matí els fruits de la nit pecaminosa feien créixer el volum i l'alçada de la pila.

Sonà el telèfon.

—Menstre, era perquè és que hi ha en Francischino que vol parlar amb vostè personalment en persona.

I qui era aquest? Valia més parlar-hi directament, que amb en Catarella se'ls hi podia fer de nit.

—Mani.

—Comissari, sóc en Francischino, el mecànic.

—Ah, sí, digues.

—Li truco des de casa dels senyors Lombardo. Aquest motor l'han fet malbé. Què vol que faci, m'enduc el cotxe al taller o el deixo aquí?

—I es pot saber per què em truques a mi?

—Com que el mòbil de la senyora no contesta i és amiga seva...

—No, nano, no és amiga meva, només és una coneguda. O sigui que no sé què dir-te.

—D'acord, no s'amoïni.

No havia acabat d'entendre allò del motor.

—Escolta una cosa, què vols dir que l'han fet malbé?

—Vull dir que ho ha fet algú. Han obert el capó i li han provocat desperfectes expressament.

—Expressament?

—Hi posaria la mà al foc.

Qui li podia voler mal, a la preciosa Liliana Lombardo?

—I doncs, de què va tot això? —preguntà el comissari a l'Augello i en Fazio tan bon punt els va tenir al despatx.

A qui tocava respondre era al sotscomissari Domenico Augello àlies Mimí. O sigui que prengué la paraula:

—Jo dic que és un cas d'impost mafiós impagat. I en Fazio diu que no.

—Doncs comencem per tu —va dir en Montalbano.

—El local és propietat d'un tal Angelino Arnone, que també té una botiga de queviures, una fleca i una sabateria. Tres impostos per pagar. O s'ha descuidat de pagar-ne algun o bé l'hi han apujat i ell s'hi ha negat. Per això li han enviat aquest avís, vet-ho aquí.

—I el tal Arnone què hi diu?

—Les excuses de sempre que ja hem sentit mil vegades. Que ell no ha pagat mai l'impost mafiós perquè no l'hi han exigít, que no té cap enemic i que tothom se l'estima molt.

—I tu com ho veus? —demanà en Montalbano a en Fazio.

—Què vol que li digui? A mi la cosa no em quadra.

—Per què no?

—Perquè seria la primera vegada que per espantar algú i fer-lo pagar li posen una bomba en un local buit. Quin mal li han pogut fer? Una persiana vella! Amb quatre rals la tindrà arreglada. Segons la regla, però, la bomba l'hi haurien hagut de posar davant la botiga de queviures o la fleca o la sabateria. Llavors sí que l'avís tindria sentit!

El comissari no sabia què dir. Però, ben mirat, el dubte d'en Fazio no era tan forassenyat.

—Per tant tu per què creus que aquesta vegada no haurien seguit la regla?

—La veritat és que no l'hi sé dir. Però si m'ho permet m'agradaria saber alguna cosa més de l'Angelino Arnone.

—Molt bé, vés i quan tinguis res m'ho fas saber. Ai, com era l'explosiu?

—El clàssic. De temporitzador. Ficat en una capsa de cartró de les que les botigues deixen per al camió de la brossa.

De camí cap a la trattoria de l'Enzo, es va fixar en el rètol d'un carrer curt i estret per on feia anys que passava, pel cap baix, un parell de cops al dia. Via Pisacane.

No hi havia parat mai esment, que es digués així. En passar per davant del número vint-i-vuit va afluir el pas. El magatzem del senyor Arnone, la planta baixa d'una casa de tres pisos, quedava entre una ferreteria i el portal de l'escala. La bomba no l'havien col·locada al mig de la persiana sinó a la banda dreta.

A ca l'Enzo s'atipà com un lladre. Entremesos variats, espaguetis amb tinta de sèpia, un tastet de pasta amb cloïsses i rogers de roca fregits (dues racions abundants).

Per això, malgrat la calor que feia, la passejada digestiva pel moll fins a l'escull de sota el far va resultar més necessària que mai.

Es va passar una hora fumant i empipant un cranc i després se'n va tornar al despatx.

Quan va haver deixat el cotxe i ja entrava a comissaria va haver d'enretirar amb el peu un paquet molt gros que no deixava passar.

El pensament se li va formar al cervell amb la immediata d'un flaix.

—Catarella, tu, què és aquest paquet?

—Perdoni, cominsari, ara immediatíssimament el vénen a buscar els d'administració. Ens han portat vuit capses de formularis, cèdules i paper timbrat.

Ves per on, el ministeri no trobava mai diners per pagar la benzina dels cotxes patrulla i en canvi per augmentar la tocada de pebrots burocràtica sí.

—En Fazio hi és?

—Sissenyor.

—Envia-me'l.

En Fazio es presentà justificant-se.

—Mestre, no he tingut ni mig segon en tot el matí per ocupar-me d'això de l'Arnone.

—Seu, que et volia dir una cosa. Casualment he descobert que un dels carrers per on passo per anar a dinar és precisament Via Pisacane. Hi he fet un cop d'ull.

En Fazio se'l mirà amb posat interrogatiu.

—Per la marca que ha deixat l'explosió i el forat de la persiana m'ha fet l'efecte que la bomba estava pràcticament a tocar de la punta dreta de la persiana. M'equivoco?

—Nossenyor.

—És a dir, desplaçada cap al número vint-i-sis, que és el portal d'entrada de l'edifici. Oi que sí?

—Sí.

—Ara escolta'm que et plantejo una hipòtesi. Si un inquilí de l'edifici surt o entra a casa de bon matí i es troba una capsa de cartró davant de la porta, què fa?

—L'enretira amb el peu —contestà en Fazio.

I tot seguit:

—Hòstia!

—Justa. Podria ser que la bomba no fos cap avís per a l'Arnone sinó adreçat a algú de l'escala.

—Té raó. Cosa que vol dir que la feina se'ns complica.

—Vols que en parli amb l'Augello?

En Fazio va fer una ganyota.

—Si em pogués endur en Gallo...

—D'acord —concedí el comissari.

Al cap de mitja hora aparegué l'Augello.

—Que tens un minut?

—Tants com en necessitis, Mimí.

—He estat reflexionant sobre allò que ha dit en Fazio aquest matí en relació amb la bomba. Efectivament, és una anomalia. Així que m'he preguntat com és que l'havien posat en un costat de la persiana i no al mig. No sé si saps que al costat del local hi ha el portal d'entrada d'un edifici de tres pisos. I jo em demano: no podria ser que en realitat la bomba anés destinada a la casa? I que un inquilí hagi canviat de lloc la capsa de cartró sense adonar-se del que contenia?

El comissari va fer una cara radiant.

—Mimí, quina pensada més bona que has tingut! Et felicito. Ara mateix aviso en Fazio que investigui els inquilins.

L'Augello es posà dret i se'n va tornar al seu despatx ben satisfet.

Quina necessitat tenia de desenganyar-lo? El jove minyó escolta Salvo Montalbano havia fet la bona obra del dia.